QORTI CIVILI PRIM' AWLA

ONOR. IMHALLEF MARK CHETCUTI LL.D.

Illum l-Erbgha, 5 ta' Ottubru, 2016

Numru 19

Rikors Guramentat Nru. 187/2016

Logotenent Kurunell Andrew Mallia

vs

Kap Kmandant, Forzi Armati ta' Malta
Ministru ghall-Intern u Sigurta Nazzjonali

Il-Qorti,

Rat ir-rikors guramentat tal-attur tat-8 ta' Marzu 2016 li jghid hekk:

Illi fis-27 ta' Settembru 2013, is-segwenti, fost ohrajn, gew promossi ghall-grad ta' Kurunell fil-Forzi Armati ta' Malta, cioe Pierre Vassallo, Mark Said, Jeffrey Curmi u Mark Mallia.

Illi dawn l-individwi kienu anqas anzjani mir-rikorrent u in oltre kienu gew promossi ghall-grad ta' Logotenent Kurunell biss gimghatejn (2) qabel ma gew promossi ulterjorment kif indikat hawn fuq.

Ill dan kollu kien bi ksur - kif il-Kap Kmandant ta' dak iz-zmien kien informa lir-rikorrent - tal-proceduri ghall-promozzjoni stabbilit fl-2009. Il-Kap Kmandant kien stqarr ukoll illi ma kienx ta' rakkomandazzjoni ghal promozzjoni accellerata u li kien il-Ministru ta' dak iz-zmien, l-Onor, Dr Manwel Mallia, li kien ghamel id-decizjonijiet rilevanti.

Illi dan wassal lir-rikorrent biex jitlob illi l-lanjanza tieghu tigi riferta lill-E.T. il-President skond il-ligi, u f'April 2015 kellu intervista mal-E.T, il-President skond il-procedura normali. Fil-10 ta' Settembru 2015 kien gie nfurmat illi l-E.T. il-President ma kienet sabet ebda irregolarita.

Illi l-process ta' promozzjoni tal-individwi kkoncernati hu bi ksur tal-provvedimenti tal-art. 6 tal-AL220.03, peress illi ma kienx hemm rakkomandazzjoni ghal "accelerated promotion" da parti tal-Kap Kmandant (art. 6(2)) u ma gewx segwiti l-kriterji tal-art.6(1) tal-AL imsemmi.

Illi hu impossibbli illi ghal dak li jirrigwarda efficjenza, kapacita, kwalifici u generalment il-kwalitiajiet necessarji l-erba' individwi msemmija huma ahjar mir-rikorrent, specjalment tenut kont tal-fatt illi kienu ilhom biss gimghatejn (2) fil-grad ta' Logotenent Kurunell komparat mat-tlett snin tar-rikorrent u ghalhekk ma setax, bl-ebda mod immaginabbli, kien hemm kejl komparattiv bejnhom u r-rikorrent.

Illi ghalhekk hu car fil-fehma umli tar-rikorrent illi fil-kaz ta' dawn l-erba' individwi, ttiehdu in konsiderazzjoni fatturi estraneji ghal dawk li huma legalment imposti meta jkun hemm promozzjonijiet, li ghalhekk iwassal ghall-konkluzjoni illi r-rikorrent gie ddiskriminat minhabba t-trattament specjali li nghataw l-istess individwi.

Illi r-rikorrent kien ipprezenta Protest Gudizzjarju fl-1 ta' Frar 2016 (Dok. A anness) li l-intimati kienu laqghu ghalih kif indikat fil-Kontro-Protesti annessi (Dok. B u C) fejn fl-umli fehma tar-rikorrent ma mexxilhomx jaghmlu argument kontra dak li jasserixxi.

Illi fl-umli fehma tar-rikorrent, l-agir tal-intimati jew min minnhom kien, u jibqa':

i) bi ksur tad-dritt tieghu li ma jkunx iddiskriminat fuq il-post tax-xoghol billi jinghata lilu direttament jew indirettament, trattament mhux accettabbli f'socjeta demokratika illi jwassal ghal tnaqqis minn dak li ghandu dritt jippretendi bhala rizultat tal-hidma tieghu u/jew
ii) bi ksur tal-provvedimenti applikabbli tal-art. 469(A) tal-Kap. 12
iii) tali illi jirrekalu danni fil-hajja professjonali u l-karriera tieghu.

Ghaldaqstant umilment jitlob illi din l-Onor. Qorti:

1. Taqta' u tiddeciedi illi l-agir premess da parti tal-intimati jew min minnhom kien u ghadu bi ksur tad-drittijiet tar-rikorrent kif premess u

2. Tordna li jittiehdu dawk il-mizuri illi jkunu fil-fehma tal-Onor. Qorti adekwati biex jirrimedju l-lezjoni tad-drittijiet tar-rikorrent kif premess u

3. Tillikwida arbitri boni viri kull danni sofferti mir-rikorrent

4. Tordna l-hlas ta' dawn id-danni lir-rikorrent mill-intimati jew min minnhom

Bl-ispejjez.

Rat ir-risposta guramentata tal-konvenuti li tghid hekk:

1. Preliminarjament l-esponenti jeccepixxu li r-rikorrent ghandu jispecifika liema huma ezattament l-artikoli tal-ligi li fuqhom qed jibbaza l-azzjoni odjerna u dan anki ghaliex l-intimati qed ikunu pregudikati meta jridu jissottomettu eccezzjonijiet ghal azzjoni li ma hiex identifikata. Ghalkemm fir-rikors promotur issir referenza ghall-

artikolu 469A tal-Kap. 12, l-esponenti huma tal-umli fehma li r-rikorrent ghandu jindika ukoll jekk l-ilment tieghu jinkwadrax ruhu taht is-subinciz (1)(a) u/jew 1(b) tal-artikolu 469A u jirriservaw li jressqu eccezzjonijiet ulterjuri skont il-kaz.

2. Illi minghajr pregudizzju ghas-suespost u preliminarjament ukoll, dina l-Onorabbli Qorti m'ghandha l-ebda gurisdizzjoni biex tissindika l-promozzjonijiet mertu tal-kawza odjerna peress li dawn jirrigwardaw l-organizzazzjoni u l-amministrazzjoni interna tal-Forzi Armati ta' Malta u li skond l-artikolu 469A(2) tal-Kap. 12 dawn id-decizjonijiet huma eskluzi mid-definizzjoni ta' "att ammistrattiv" f'dak l-artikolu u jaqghu barra s-sindakabilita gudizzjarja.

3. Illi minghajr pregudizzju ghas-suespost u preliminarjament ukoll, dina l-Onorabbli Qorti m'ghandha l-ebda gurisdizzjoni biex tissindika l-promozzjonijiet mertu tal-kawza odjerna stante li dawn jaghmlu parti minn kondizzjonijet ta' impjieg f'servizz mal-Gvern skond l-artikolu 469A(6) tal-Kap. 12 tal-Ligijiet ta' Malta u huma ghalhekk rapport specjali regolat b'dispozizzjoniet specjali specifikatament applikabbli ghalih.

4. Illi subordinatament u dejjem minghajr pregudizzju ghas-suespost, l-esponenti jeccepixxu preliminarjament ukoll illi din l-azzjoni, sa fejn hija msejsa fuq l-artikolu 469A(1)(b), hija milquta bid-dekors tas-sitt (6) xhur u dan ai termini tal-artikolu 469A(3) tal-Kapitolu 12 tal-Ligijiet ta' Malta. Il-promozzjonijiet in kwistjoni sehhew fis-27 ta' Settembru 2013 u l-kawza odjerna giet pprezentata nhar it-8 ta' Marzu 2016 u ghaldaqstant hija kjarament milquta bid-dekandanza tas-sitt (6) xhur liema perjodu ma huwiex soggett ghas-sospenzjoni jew interuzzjoni permezz ta' att gudizzjarju.

5. Illi dejjem minghajr pregudizzju ghas-suespost u jekk hemm-il darba l-azzjoni tar-rikorrent tinkwadra ruhha wkoll fl-artikoli 469A(1)(a) u (l)(b)(iv) tal-Kap. 12, l-esponenti jirrilevaw li skond taghlim gurisprudenzjali, ir-rikorrent ma jistghax jiftah din il-kawza ordinarja ghal stharrig gudizzjarju taht is-subartikolu 1(a) tal-artikolu 469A u jallega ksur tad-drittijiet fundamentali kif protetti bl-artikolu 33 sa 45 tal-Kostituzzjoni u ghalhekk wiehed ghandu jzomm il-kompetenza kostituzzjonali u l-kompetenza civili separati u distinti minn xulxin. Marbut ma' dan jinghad il-kliem "imur mod iehor kontra l-ligi" fis-subartikolu (1)(b)(iv) tal-artikolu 469A jirreferi ghal kwalsiasi ligi ad eskluzjoni tad-disposizzjonijiet tal-Konvenzjoni Ewropea kif inkorporati fil-Kap. 319 tal-Ligijiet ta' Malta. Ghalhekk jekk jirrizulta li l-ilment tar-rikorrent huwa li l-ghemil amministrattiv in kwistjoni jilledi xi wiehed mill-artikoli 33 sa 45 tal-Kostituzzjoni jew jilledi d-disposizzjonijiet tal-Konvenzjoni Ewropea inkorporati fil-Kap. 319, tali ilment ma jaqghax taht azzjoni ta' "judicial review" provdut bl-artikolu 469A tal-Kap. 12.

6. Illi dejjem minghajr pregudizzju ghal fuq espost u preliminarjament jigi rilevat li l-azzjoni ghall-stharrig gudizzjarju ta' ghemil amministrattiv kif impostata hija inapplikabbli ai termini tal-artikolu 469A(4) tal-Kap. 12 galadarba r-rikorrenti jista' jikseb rimedju alternattiv provdut f'ligi ohra. Senjatament jigi rilevat illi l-attur jallega 'diskriminazzjoni' minghajr ma jindika fuq liema kriterju gie diskriminat. Ir-referenza tieghu ghal 'trattament mhux accettabbli f'socjeta demokratika' huwa simili ghal-terminologija uzata fl-Att dwar il-Kummissjoni dwar l-Impjiegi, Kap. 267 tal-Ligijiet ta' Malta, liema Kummissjoni tista' tkun vestita bil-gurisdizzjoni dejjem skont in-natura tad-diskriminazzjoni allegata mill-attur.

7. Illi fil-mertu u bla pregudizzju ghas-suespost jinghad li l-allegazzjonijiet tal-attur huma infondati fil-fatt u fid-dritt.

8. Illi l-esponenti jeccepixxu n-nuqqas ta' fundament guridiku ghall-azzjoni odjerna billi ma jezisti ebda dritt illi wiehed jiehu promozzjoni.

9. Illi l-esponenti jsostnu li l-mod kif gew promossi ghall-grad ta' Kurunell fl-Armata, Jeffrey Curmi, Pierre Vassallo, Mark Mallia u Mark Said kien wiehed gust, skond il-ligi u b'osservanza tal-principji naturali u ghalhekk l-esponenti la agixxew ultra vires u lanqas b'abbuz ta' poter.

10. Illi l-esponenti jishqu li l-promozzjonijiet mertu tal-kawza odjerna saru skont id-dettami tal-legislazzjoni applikabbli u jichdu kategorikament li dawn kienu "accelerated promotions" ai termini tal-artikolu 6(2) tal-AL 220.03.

11. Illi ladarba tilhaq il-grad ta' Logotenent Kurunell, kull Logotenent Kurunell fil-Forzi Armati ta' Malta ikun ugwalment eligibbli ghall-promozzjoni sussegwenti u dan dejjem skont il-ligi. Jigi soffermat l-fatt illi legalment ma tezisti l-ebda imposizzjoni dwar kemm persuna ghandha ddum fil-grad ta' Logotenent Kurunell qabel ma tkun eligibbli ghall-grad ta' Kurunell.

12. Illi l-proceduri nterni tal-2009 msemmija mill-attur qall ma ntuzaw fir-rigward ta' promozzjoni ta' Kurunell u kienu biss mezz tal-Ministru responsabbli ta' dak iz-zmien dwar kif jezercita d-diskrezzjoni tieghu. Dawn naturalment ma ghandhomx sahha ta' ligi u lanqas ma huma xi procedura ben stabbilita li tmur lura s-snin.

13. Illi l-anzjanita ma hiex l-uniku kriterju li fuqu tkun ibbazata promozzjoni u dan minghajr pregudizzju ghall-pozizzjoni li whud mill-fizzjali li jilmenta dwarhom l-attur kien ilhom fis-servizz tal-AFM ferm iktar minnu. Lanqas ma huwa l-attur f'pozizzjoni li jikkumpara l-kwalifici u l-kapacitajiet ta' dawk promossi meta dawn huma f'oqsma ta' kompetenza differenti ghall-tieghu izda ugwalment bzonnjuzi ghall-Armata. Aktar minn hekk, lanqas ma jirrizulta li l-attur qatt hadem direttament jew kellu l-kmand ta' l-individwi li jilmenta dwarhom u huwa ghalhekk mhux maghruf kif wasal ghall-konkluzjoni gratuwita illi "l-efficjenza, il-kapacita, kwalifici u generalment il-kwalitajiet necessarji" tieghu huma superjuri ghall-taghhom.

14. Illi l-ewwel u t-tieni talbiet tal-attur ma jistghux fi kwalunkwe kaz jintlaqghu stante li huma improponibbli u ma jinkwadrawx ruhhom fil-parametri ta' gurisdizzjoni permessi minn azzjoni taht l-artikolu 469A tal-Kap. 12 tal-Ligijiet ta' Malta. Li kieku dawn it-talbiet kif proposti jkollhom jintlaqghu, jirrizultaw f'eccess tal-vires vestit f'din l-Onorabbli Qorti f'azzjoni ta' stharrig gudizzjarju.

15. Illi konsegwentament lanqas ma jistghu jintlaqghu t-tielet u r-raba' talbiet attrici u fi kwalunkwe kaz ma hemm l-ebda ness ta' kawzalita bejn l-agir tal-esponenti u d-danni pretizi mill-attur. Fi kwalunkwe kaz u minghajr pregudizzju ghas-suespost, ai termini tas-subinciz (5) tal-artikolu 469A tal-Kap. 12, annullament ta' att amministrattiv kommess minn awtorita pubblika ma twassalx ghal ghoti ta' danni sakemm ma jigix ippruvat illi l-awtorita pubblika agiet in mala fede, b’mod irragjonevoli jew meta l-azzjoni mitluba mill-attur setghet legalment u ragjonevolment tigi michuda taht kull setgha ohra.

16. Illi in vista tas-suespost, l-esponenti qieghdin umilment jitolbu lil dina l-Onorabbli Qorti sabiex tichad it-talbiet tal-attur bl-ispejjez kontra tieghu.

17. Salv eccezzjonijiet ulterjuri skond il-kaz.

Rat l-atti u n-noti ta' sottomissjonijiet;

Rat li l-kawza thalliet ghas-sentenza fuq ir-raba' eccezzjoni dwar id-dekadenza tal-azzjoni sa fejn hi msejsa fuq l-artikolu 469A(1)(b) tal-Kap. 12.

Ikkunsidrat

L-attur f'din il-kawza qed jilmenta minn promozjonijiet li saru fil-Forzi Armati ta' Malta li sehhew fis-27 ta' Settembru 2013.

Il-konvenuti qed isostnu illi japplika ghal dan l-ilment l-artikolu 469A(3) tal-Kap. 12 u l-azzjoni hi prekluza billi ghaddew wisq aktar minn sitt xhur biex issir azzjoni taht dan l-artikolu kontra l-ghemil amministrattiv cioe d-decizjoni li ttiehdet fis-27 ta' Settembru 2013 ghal promozzjonijiet li minnhom qed jilmenta l-attur. L-artikolu 469A(3) jghid hekk:

> Kawza biex twaqqa' eghil amministrattiv taht is-subartikolu (1)(b) ghandha ssir fi zmien sitt xhur minn meta min ikollu interess isir jaf jew seta' jsir, jaf, skont liema jigi l-ewwel, b'dak l-eghil amministrattiv.

il-Qorti tqis li dan l-argument mhux misthoqq. L-artikolu 160 tal-Kap. 220 li jirregola l-Forzi Armati ta' Malta jghid hekk:

> (1) Jekk ufficjal jahseb li saret xi haga hazina dwaru minn ufficjal jew awtorità superjuri u meta japplika ghand l-ufficjal kmandant tieghu ma jiksibx ir-rimedju li hu jahseb li jkollu dritt ghalih, hu jista' jaghmel ilment dwar dik il-haga lill-Kmandant.
> (2) Meta jircievi dak l-ilment il-Kmandant ikollu d-dmir li jinvestiga l-ilment u li jaghti dak ir-rimedju li jidhirlu li jkun mehtieg jew, jekk l-ilment ikun hekk jehtieg, il-Kmandant ghandu permezz tal-Ministru jaghmel rapport tal-ilment lill-President ta' Malta sabiex jircievi d-direttivi tal-President ta' Malta.

Jidher illi l-attur uza l-mezz moghti mill-ligi biex isegwi l-ilment tieghu billi hemm ligi appozita li tirregola dan kif fuq inghad. L-attur xehed li fil-fatt inghata udjenza mill-Presdient tar-Repubblika fejn instema' l-ilment tieghu pero ma nghata ebda hjiel ta'

x'kien ser ikun l-ezitu tal-ilment. Din il-laqgha saret x'aktarx f'April 2015. Il-konvenuti, permezz tal-affidavit tal-Kurunell George Cachia jaqblu lil-attur talab rimedju fit-30 ta' Settembru 2013 lil Kap Kmandant ta' dak iz-zmien il-Brigadier Xuereb.

Li jirrizulta mill-atti hu illi l-attur ha risposta ghall-ilment tieghu mill-Ufficcju tal-President tar-Repubblika b'ittra datata 10 ta' Settembru 2015 (fol. 25 tal-proces) fejn l-ilment tal-attur gie michud, u l-promozzjonijiet ilmentati gew konfermati. L-atturipprezenta l-kawza fit-8 ta' Marzu 2016 cioe qabel gheluq is-sitt xhur impost mill-artikolu 469A(3) tal-Kap. 12.

Il-Qorti ma taqbilx mas-sottomissjoni tal-intimati illi l-ghemil amministrattiv inghalaq mal-hatra tal-promozzjonijiet. Il-Kapitolu 220 fl-artikolu 160 jipprovdi ghal rimedju minn tali ghemil ghal minn jallega nuqqas mill-istess ghemil. Mill-atti jidher li l-attur ha hsieb jutilizza dawn ir-rimedji provduti mil-ligi biex ma jigix rinfaccat bl-eccezzjoni li ma jistax jitlob l-ghajnuna tal-Qorti meta l-ligi appozita setghet provdietlu rimedju effettiv. Ghalkemm l-intimati jishqu illi l-Kap Kmandant ipprovda 'redress' ghal lanjanza tal-attur fl-14 ta' Ottubru 2013, dan ma jirrizulta minn imkien fl-atti. Invece jirrizulta illi l-attur direttament jew tramite l-Kap Kmandant ghax din ukoll ma tirrizultax car, talab 'redress' lil President tar-Repubblika. L-Ufficju tal-President tar-Repubblika irrisponda direttament lil attur fejn cahadlu t-talba. Hu minnu illi l-artikolu 160 tal-Kap. 220 jaghti d-dritt lil Ufficcju tal-President jaghti direttiva lil Kap Kmandant biex dan jimxi fuqha, pero f'dan il-kaz jidher li l-Ufficcju tal-President qabez dan l-istadju u cahad it-talba hi stess. Il-Kap Kmandant ma jidhirx li kien kuntrarju ghal din id-decizjoni.

Il-Qorti tqis ghalhekk illi l-ghemil amministrattiv kif provdut fl-artikolu 160 tal-Kap. 220 intemm mac-cahda definittiva tal-lanjanza tal-attur mill-President tar-Repubblika dejjem fl-ambitu tar-rimedji applikabbli skond l-istess artikolu u b'hekk l-ghemil amministrattiv li gie fis-sehh fis-27 ta' Settembru 2013 gie konfermat bl-ittra tal-President tal-10 ta' Settembru 2015.

Il-Qorti tqis illi l-attur usufruixxa ruhu mir-rimedju ordinarju li taghtih il-ligi permezz tal-Kap. 220 kif irid l-artikolu 160 biex imbaghad hu kien f'pozizzjoni li jintavola din l-

azzjoni. Id-decizjoni tal-Ufficcju tal-President hi l-punctum temporis li minnha jibda jiddekorri t-termini tal-artikolu 469A ghax kien biss f'dak il-mument li l-attur kien f'pozizzjoni cara u ghalhekk seta' jintavola l-azzjoni odjerna biex jattakka l-ghemil amministrattiv konfermat f'Settembru 2015 li qies li l-ghemil amministrattiv tas-27 ta' Settembru 2013 hu konfermat b'mod definittiv.

Decide

Ghalhekk il-Qorti tqis bhal ingustifikata r-raba' eccezzjoni tal-konvenuti dwar id-dekadenza tal-azzjoni u qed tichadha, bl-ispejjez.

Onor. Mark Chetcuti LL.D.
Imhallef

Anne Xuereb
Deputat Registratur